

Stichting DUPAN
Bronland 12-D
Campus Universiteit Wageningen

Postbus 249
6700 AE Wageningen
info@dupan.nl

Verschijnt 4 x per jaar
Jaargang 12

Op 1 juni 2010 sloegen de verenigingen van de palingkwekers, -handelaren en -visserij de handen ineen om de paling in Nederland te helpen. Zij richtten de Stichting DUPAN op. In datzelfde jaar ontstond het Duurzaam Paling Fonds, in 2017 opgevolgd door het Europese Eel Stewardship Fund. DUPAN hanteerde van meet af aan het motto: samenwerken aan een duurzame palingsector. Daarover berichten we graag in het DUPAN-Journaal.

www.dupan.nl

Vissers Komen sr. en jr. en controleur F. van Eldik

Paling Over De Dijk goed op dreef

Veel meerval bij WKC Linne

Paling Over De Dijk is het herstelprogramma voor paling van Stichting DUPAN. Op 11 locaties verspreid over Nederland helpen beroepsvissers van de aangesloten vereniging NetVISwerk volwassen palingen voorbij belangrijke migratieknelpunten. In de Verzamelbrief Visserij van 1 juli 2022 gaf toenmalig minister Staghoudwer het antwoord van LNV op de motie Grinwis/de Groot over palingmigratie, waarin hij adviseert over “het actief overzetten van paling bij migratieknelpunten als aanvulling om de vispassagebaarheid vanuit de KRW te verbeteren”. DUPAN is blij

met deze steun vanuit LNV en richt zich de komende tijd op verdere uitbreiding van het programma. Ondertussen is PODD voor het twaalfde jaar op rij in volle gang en zijn de aantallen overgezette palingen bemoedigend.

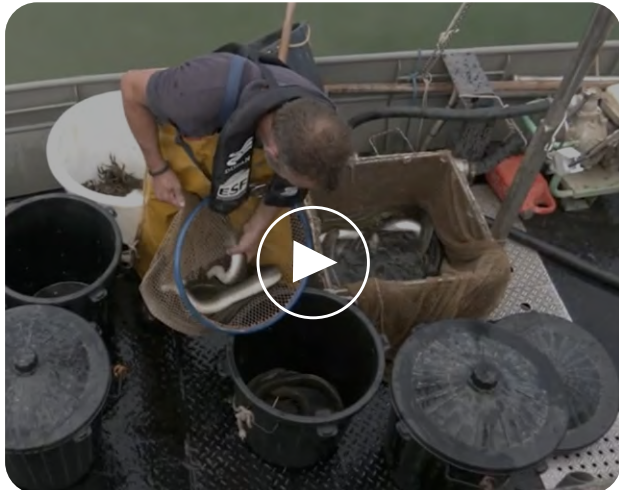
Nut en noodzaak

Waterkrachtcentrales, stuwen en gemalen vormen barrières voor trekvisserij als de paling. Migrerende palingen kunnen dus wel wat hulp gebruiken. Dupan biedt die hulp door tijdens het trekseizoen vóór barrières zoals de waterkracht-

centrale bij Maurik palingen op te vangen en aan de andere kant uit te zetten. De geslachtsrijpe palingen hebben vervolgens vrije doortocht naar zee.

Dupan zet de Paling over de Dijk-acties door tot het einde van het trekseizoen, rond eind november. Hoe dat in zijn werk gaat kun je zien op

YouTube: <https://youtu.be/hdaloC3pCl4>

Minder aanbod schieralen bij gemalen

Door het droge weer kwamen veel gemalen nauwelijks in actie en was het aanbod van schieraal minder dan vorig jaar. Ook speelde de hoge watertemperatuur parten, waardoor sommige projecten een maand later pas van start gingen. Daardoor is in de Suderplolder, het Markiezaatsmeer, Vinkeveen en Loosdrecht de periode met hoge aantallen trekkende alen in augustus en september gemist. De resterende vijf weken van het PODD seizoen worden nog wel substantiële vangsten verwacht, maar de aantallen van 2021 zullen naar verwachting niet worden gehaald.

Goede resultaten bij de WKC's

DUPAN laat dit jaar voor de 10^e keer PODD uitvoeren bij de waterkrachtcentrale (WKC) van Vattenfall in Maurik. Daarmee is het de langste ononderbroken reeks schieraal-monitoring in Nederland (ondanks de al jaren durende pogingen van sportvisserij-juristen om PODD hier tegen te houden). Ook in Alphen en Linne wordt schieraal overgezet.

Alle projecten bij de WKC's verlopen volgens planning. Bij Maurik zet de trend van toenemende aantallen alen zich voort. Op 22 augustus werden hier maar liefst 550 schieralen met een totaalgewicht van 794 kilo over de dijk gezet: het hoogste aantal in de afgelopen 10 jaar. Inmiddels zijn in Maurik meer dan 4.300 schieralen over de dijk gezet: nu al meer dan in het topjaar 2019, waarin er 4.122 schieralen werden overgezet. Ook qua kilo's lijkt het een record te worden: met nog een maand te gaan, moet er nog een paar honderd kilo worden overgezet om het topjaar van 2019 met 6.541 kilo te evenaren.

Gemiddeld worden er bij de WKC van Alphen in de Maas jaarlijks 1.154 schieralen met een totaalgewicht van 1.952 kilo over de dijk gezet. Met nog een maand voor de boeg

staat de teller hier op 1.052 stuks en 1.794 kilo. Op deze locatie zal het resultaat dan ook zeker bovengemiddeld zijn. De WKC in de Maas bij Linne (Limburg) is dit jaar voor het eerst het toneel van PODD. Energieleverancier RWE is hier de opdrachtgever. Vergeleken bij Alphen zijn de aantallen in Linne beperkt. Tot nog toe is er in 278 kilo schieraal (186 stuks) overgezet.

Tijdens het project in Linne werden tot nu toe maar liefst 241 meervallen gevangen (meer dan schieraal!). Erg groot zijn de meervallen (nog) niet, de meeste tussen de 20 en 50 centimeter. Zulke grote aantallen meervallen zijn gevaarlijk voor de biodiversiteit en zullen zonder twijfel een grote invloed op de visstand hebben.

Vorig jaar is er in totaal 8.517 kilo schieraal over de dijk gezet (7.424 stuks). Dit jaar is eind oktober in kilo's schieraal al meer over de dijk gezet. Qua aantallen is dat nu met 1.300 stuks minder, maar met nog een maand te vissen, zal het resultaat van PODD 2022 zeker bovengemiddeld zijn.

Wegen van de schieraalvangst.
Theo en Jan Willem Kroon met
controleur Knobben.

Oer-Hollandse paling tijdens de Dutch Food Week

DUPAN en NetVISwerk waren samen vertegenwoordigd tijdens de Dutch Food Week in 's-Hertogenbosch. Bezoekers konden er genieten van ter plekke ambachtelijk gerookte oer-Hollandse paling.

DUPAN en NetVISwerk vertelden over hun aanpak voor een gezonde palingstand tijdens deze food-manifestatie. Duizenden bezoekers gingen daar in gesprek met boeren, telers, tuinders en vissers. Presentator Jochem van Gelder nam voorbijgangers mee in de wereld van gezond en lekker eten en fijnproevers deden mee aan een proeverij of kookdemonstratie. De Dutch Food Week vraagt aandacht voor lekker, gezond en duurzaam voedsel uit Nederland. Boeren, tuinders, vissers, telers en hun partners presenteerden tal van innovatieve, educatieve en traditionele food-producten en -concepten op de Bossche Markt. De Dutch Food Week verbindt alle schakels in de foodsector met elkaar. Binnen al die schakels is behoefte aan innovatie, met het oog op kwaliteit en toekomstbestendigheid van het Nederlandse voedsel.

Overhandiging palingboek aan DG tijdens ALV NetVISwerk

Op de Algemene Ledenvergadering van NetVISwerk op 14 september in de historische visafslag van Spakenburg, was een sterke LNV-delegatie aanwezig.

Donné Slangen, waarnemend directeur-generaal Natuur, Visserij en Landelijk gebied ontving Het Grote Palingboek uit handen van NetVISwerk-voorzitter Albert Jan Maat. Slangen benadrukte dat er onverminderd druk staat op het palingdossier, dat paling een zorgenkindje blijft en dat Nederland er op inzet dat in alle landen hetzelfde herstelbeleid wordt gevoerd.

Albert Jan Maat toonde zich tevreden met de support van het ministerie van LNV voor de kleinschalige visserij. Hij heeft goede verwachtingen van de nieuwe

minister Piet Adema. "Er zit geen lucht tussen de inzet van LNV en wat wij als palingsector willen. De drie maandelijks sluiting in de maanden september, oktober en november willen wij niet ter discussie stellen, anders trekken we een doos van Pandora in de EU open. Wij zijn het helemaal met elkaar eens dat er meer moet gebeuren ter bescherming van de paling. En dan overal, want er zijn lidstaten die er een bende van maken, wat altijd ook weer een risico is voor onze vissers. En dan niet alleen de focus op visserij, maar zeker ook op migratiebarrières en waterkrachtcentrales", aldus Maat.

Ministers EU-lidstaten adviseren geen verdere visserijmaatregelen

Op maandag 26 september 2022 kwamen de visserijministers en afgevaardigden van de Europese lidstaten in Brussel bijeen om de “Toekomst voor het Europese palingbestand en degenen die daarvan afhankelijk zijn” te bespreken. De ministers concludeerden dat er meer moet worden gedaan om de paling beter te beschermen, waarbij met name niet-visserij gerelateerde maatregelen, zoals opgenomen in de EU-aalverordening, beter doorgevoerd moeten worden.

Vooraf andere oorzaken aanpakken

Er moet dus niet alleen naar de visserij worden gekeken, maar vooral naar migratieproblematiek, habitatverlies, waterkrachtenergie en vervuiling als belangrijke factoren voor de gezondheid van de palingstand. Naar aanleiding van de jaarlijkse vangstaanbeveling van ICES heeft de Europese Commissie in het voorjaar van 2022 advies gevraagd aan de drie EU-adviesraden: de Baltische zee, de Noordzee en de Middellandse Zee. De Commissie gaf bij monde van Eurocommissaris Virginijus Sinkevičius aan dat bij het vaststellen van maatregelen voor verbetering van de palingstand rekening moet worden gehouden met visserij-, ecologische en sociaal-economische aspecten.

Visserijverbod is geen oplossing

De ministers waren eensgezind over een – zo werd veel genoemd – holistische aanpak van de problematiek. Die aanpak moet er volgens hen op gericht zijn om maatregelen voor de paling te treffen, waar zowel de mens, de economie als de natuur baat bij hebben. Een algemeen visserijverbod werd alleen genoemd door Ierland en Slovenië, twee landen zonder palingtraditie die zo'n verbod jaren geleden al hebben ingevoerd. De andere lidstaten daarentegen,

zien een algeheel visserijverbod niet als de oplossing voor de complexe problemen die de implementatie van de EU-palingverordening met zich mee brengt.

Pleidooi DUPAN beantwoord

Stichting DUPAN, de sectororganisatie van de beroepsvisserij (netVISwerk), de kwekers (NeVeVi) en de handel (NeVePaling) vindt dat de reactie van de EU-lidstaten de visie van de sector goed weerspiegelt. DUPAN-voorzitter Alex Koelewijn zegt: “De toestand van de palingstand is nog steeds zorgwekkend en we moeten ons blijven inzetten om de paling goed te beschermen. Een alles omvattende en integrale benadering die rekening houdt met alle habitats en levensfasen, evenals alle sterftfactoren, is weliswaar complex, maar van groot belang. De oproep van de ministers om de beoordeling van palingstand niet meer te relateren aan de biomassa van uittrekkende schieralen, maar aan de sterftcijfers van de verschillende en dus ook niet-visserij-oorzaken, is een bevredigend antwoord op ons pleidooi dat we al ruim tien jaar houden.”

Huidige aalverordening is “fit for purpose”

DUPAN ziet dat de EU-lidstaten hun denken over effectieve beheermaatregelen hebben bijgesteld. Koelewijn: “In het verleden richtten de meeste lidstaten zich op het terugdringen van de sterfte door visserij, waarbij men gemakshalve voorbij ging aan de belangrijkste oorzaken van de achteruitgang van de bestanden, zoals het verdwijnen van habitat en migratieproblematiek. Hopelijk leidt dit nieuwe inzicht tot het vooral consequent doorvoeren van de huidige EU Aalregulering in alle lidstaten. Die is volgens diezelfde lidstaten fit-for-purpose, maar dan moet je wel alle maatregelen uitvoeren en niet alleen de visserij beperken.”

Foto: Buro Food

*vlnr Bram Stoverink-keukenchef de lindenhof
Alex Koelewijn-voorzitter DUPAN en oprichter Spakenburg Paling
Merel Waalder-producent buro food
Martin Kruithof*

Nieuw boek Martin Kruithof** is een ode aan de paling

De Ode aan de paling is het nieuwste boek van Paling Patron 2020/2021 Martin Kruithof van restaurant De Lindenhof**. De Ode aan de paling is een prachtige lofzang over de paling met 65 recepturen door - en verhalen over en van 25 Les Patrons Cuisiniers chefs, over het ambacht en de cultuur en hoe de consumenten en chefs kunnen bijdragen aan een betere palingstand. Martin Kruithof: "Het positief op de kaart houden van paling draagt bij aan de voortzetting van onderzoek en bescherming; het fundament voor een gezonde palingstand." De 'Ode aan de paling' is de kroning op het ambassadeurschap van Paling Patron Martin Kruithof. Het boek is te bestellen via de website restaurantdelindenhof.nl en via bol.com

Eerste echte bewijs dat paling in de Sargassozee paait

Al vele malen eerder werden palingen die vanuit Europa wegzwommen om te paaien voorzien van een tag, een zender, om ze te volgen. Trekken ze echt vanuit Europa naar de Sargassozee? Dat bleef onzeker, omdat de tags het geen 5.000 kilometer volhielden. De batterij was telkens leeg ter hoogte van de Azoren. "Dan tag die palingen toch pas toch pas bij de Azoren?", moet men gedacht hebben. En precies dat is nu gebeurd. Wat blijkt? Palingen zwemmen inderdaad naar de Sargassozee! Je kunt het onderzoek vinden op de website van www.nature.com onder 'scientific reports'.

Foto: Cor Kuyvenhoven